

Sven Svane / Sven Vonved

Også kalt Gåtevisa. Finnes i versjoner kun med gåtene og i lengre versjoner.

Nedtegnet av Lindeman i 1870 etter Erik Hansen Hilton, Gjerdum

Nedtegnet av Lindeman i 1870 etter Ole Evensen Almerlie, Feiring

Kort versjon:

Sven Svane han ga seg på landeveien hen
der traff han på en vandrende svenn,
si kan du disse spørsmål besvare,
ja da er ditt liv uten fare.

Hvem kan vel bygge den bredeste bro,
hvem kan vel svømme den strideste flod,
hvem flyr vel høyere enn tranen
og hva er vel hvitere enn svanen.

Jo isen kan bygge den bredeste bro,
fisken kan svømme den strideste flod,
månen er høyere enn tranen,
og sneen er hvitere enn svanen.

Hva står vel vakrest i dypeste dal,
hva skinner fagrest i dronningens sal.
Hva er vel høyere enn torden,
og hva lyder høyest på jorden.

Blomsten står vakrest i dypeste dal,
sol skinner fagrest i dronningens sal.
Vinden er høyere enn torden,
og dommen lyder høyest på jorden.

Fred være med deg du vandringens mann,
jordlivets fengsel ei holde deg kan.
Bruk du din klokskap på jorden,
ja da er din lykke i orden.

Lengre versjon:

Svend Vonved sidder i bure,
han slår guldharpn prude;
han slår guldharpn under skind,
hans moder kom der gangende ind.
Se dig ud Svend Vonved.

Ind kom hans moder, fru Adelin;
hun måtte vel være en dronning fin.
"Du skal dig, Svend Vonved, udride
med andre kæmper at stride."

Og du skal hævne din faders bane;
en anden må din harpe låne,
den stund du rider af landet hen;
det er mit råd, min kære søn."

"Skal jeg fare af landet hen,
ret aldrig kommer jeg her igen.
Jeg passer ikke på harpeleg."
Da gjordes han i kinder bleg.

"Da skal jeg dig galdre i dag,
aldrig skal dig nogen mand skade;
sejr udi din høje hest ;
sejr i dig selv allermest."

"Sejr i din hånd og sejr i din fod,
sejr i alle dine ledemod.
Signe dig Gud og Drotten dyre,
han skal dig både vogte og styre."

"Stiller Eder nu, kære Adelin,
I er allerkæreste moder min.
I tør ikke brygge, I tør ikke blande,
jeg agter mig aldrig mer til lande."

"I ønske mig ingen usejr at få;
I vide ikke, hvor min rejse kan gå.
I hvor jeg rider i mark eller hede,
så lidet agter jeg om kvindevrede."

"Når stenen tager til landet at flyde,
og ravne begynde at vorde hvide;
da må I vente Svend Vonved hjem;
alle mine dage kommer jeg ej igen."

"Alle mine dage kommer jeg ej igen,
uden jeg får hævnet min faders bane.
Herre og svend slår jeg ihjel;
så fanger jeg for min fader skel."

Fru Adelin blev i sind så vred:
"Jeg hører, min søn, du est ikke ræd;
jeg skal dig end bedre bevare;
så visselig skal du ilde fare."

"Her haver du det hårde sværd;
lid ikkun derpå i herrefærd.
I hvor du rider ad vejen fram,
da skal du få både last og skam."

Svend Vonved bandt sit sværd ved side
lyster med kæmper at stride,
så såre underlig var hans forde;
ingen mand hannem møde torde.

Hans hjelm den var så blinkende;
hans spore var så klingende;
hans hest den var så springende,
selv var den herre så svingende.

Han red i dage, han red i tre,
ingen by så kunne han se.
"Eja," sagde den unge mand,
"er der ingen by i dette land?"

Han red sig ad vejen fram,
der møder hannem herr Thule Vang.
Herr Thule med sine sønner tolv,
de vare alle riddere bolde."

Hør du det, min yngste søn:
Harnisk skifte med mig så gerne,
panseret skifte vi mellem os,
førend vi med denne kæmpe slås."

Svend Vonved rykker sit sværd fra side,
hannem lyster med kæmper at stride.
Først vog han herr Thule selv
og siden alle hans sønner tolv.

Svend Vonved binder sit sværd ved side,
hannem lyster længere at ride;
han red sig under lide,
der så han Dyre-Karl bide.

Bassen havde han på sin bag,
og bjørnen var i armen lagt;
hver en finger, han havde på hånd,
der spillede både på hjort og hind.

"Hør, du Dyre-Karl, del med mig,
eller jeg med magt vil tage fra dig.
Hvad heller vil du dyrene skifte,
eller med mig om live fægte?"

"Langt heller vil jeg slås med dig,
end du skal få mit bytte fra mig;
ret aldrig blev mig budet det bud,
siden jeg Esmer konning vog."

"Vog du Esmer konning fin,
da vogst du allerkæreste fader min.
Jeg tager for ham ingen anden bod;
du bøder derfor med dit eget blod."

De skreve kredsen i sorten jord,
de helte vare begge så hårde.
Det vil jeg for sanden sige,
de ville ikke for hinanden vige.

De fægted i dage, de fægted i to,
den tredje gjorde de lige så;
men før den fjerde dag kom ad kvælde,
da monne han Dyre-Karl fælde.

Svend Vonved binder sit sværd ved side,
hannem lysted videre at ride;
han red frem for de store høje,
han så, hvor hyrden fæet mon drive.

"Og hør du hyrde, sig du mig:
Hvis er det fæ, du driver for dig?
Hvad er trindere end et hjul?
Og hvor da drikkes den fejreste jul?"

"Hvor da står der fisk i flod?
Og hvor da er den fugl så rød?
Hvor da blandes den bedste vin?
Hvor drikker Vidrik med kæmper sine?"

Alt sad hyrden, han tagde så stil';
han kunne slet intet svare dertil.
han slog til ham med tange;
der slap ud lever og lunge.

Så kom han til en anden hob,
der sad en hyrde ved en grav.
"Hør du hyrde, sig du mig:
Hvis er det fæ, du driver for dig?"

"Hisset ligger både borge og fæste,
der plejer altid kæmper at gæste."
Han tog en guldring af sin barm,
han satte den på den hyrdes arm.

"Her bor en mand, hedder Tyge Nold,
han haver sønner, og de ere tolv;
han fører en bjørn udi sit skjold,
selv er han værre end en trolld."

"Hør du, kæreste hyrde god,
du løb hen til ham med mit bud;
du bed ham, Tyge Nold så grå,
at han vil hid til os gå."

Der de så den kæmpe komme frem,
da skifted de deres bytte blandt dem;
nogle ville have hans gode sværd
og nogle hans harnisk og hest så bert.